Randers Kommune

Miljøtilsynsplan 2024-2027

Tilsyn med virksomheder og husdyrbrug

Indledning

Miljøtilsynsplanen for Randers Kommune beskriver, hvordan miljøtilsynsopgaven varetages i forhold til den lovpligtige tilsynsforpligtigelse, som byrådet har over for virksomheder og husdyrbrug.

Som tilsynsmyndighed skal Randers Kommune hvert 4. år udarbejde en miljøtilsynsplan og offentliggøre den. Det følger af Bekendtgørelse om miljøtilsyn[1].

Planen omfatter miljøtilsyn hos alle de typer industrivirksomheder og husdyrbrug, der efter lovgivningens regler skal føres miljøtilsyn med.

Miljøtilsyn er delvist brugerbetalte, idet virksomheder og husdyrbrug skal betale for kommunens udgifter direkte tilknyttet til gennemførsel af det lovpligtige tilsyn.

Udkast til miljøtilsynsplanen har været i høring i 4 uger fra den 3. – 31. oktober 2023. I høringsperioden kom der ingen bemærkninger.

Geografisk område
Tilsynsplanen gælder for Randers Kommune. Tilsynene gælder dog ikke for de virksomheder i Randers Kommune, hvor Miljøstyrelsen foretager tilsyn.

En oversigt over de virksomheder og husdyrbrug, som Randers Kommune fører tilsyn med kan ses på hjemmesiden Digital MiljøAdministration: https://dma.mst.dk/

Strategien for miljøtilsynsindsatsen.
For at understøtte den grønne omstilling af industrien og husdyrbruget lokaliseret i Randers kommune er tilsynsindsatsen forankret i følgende strategiske målsætninger:

1) Den differentierede miljøindsats
Indholdet i det kommunale miljøtilsyn skal afspejle virksomhedernes/husdyrbrugenes miljøindsats og sikre at det ikke opleves som attraktiv at overtræde gældende miljølovgivning, hvilket indebære:

- at de miljøpositive virksomheder/husdyrbrug tilbydes samarbejde om den grønne omstilling forankret i et tilbud om deltagelse i forvaltningens Klimaservice
- de miljøneutrale virksomheder/husdyrbrug modtager et tilsyn om afspejler lovkravene og deres efterspørgsel på sparring
- de miljønegative virksomheder/husdyrbrug modtager øget tilsyn og oplever skrappe krav til dokumentation og korte tidsfrister mv.

[1] Bekendtgørelse nr. 1536 af den 9. december 2019 om miljøtilsyn.

2) Mest Miljø for indsatsen
Tilrettelæggelse og prioritering af tilsynsindsatsen tager udgangspunkt i miljøgevinsten og miljørisikoen således, at sager med det største potentiale for en miljøgevinst og sager med den største risiko for miljøskade prioriteres højst.

3) Fremme af byrådets politikker integreres i varetagelsen af de lovpligtige tilsynsopgaver.
Ved gennemførsel af tilsynene gennemføres dialogen og håndhævelse således at en samtidig fremme af byrådets politikker fremmes mest muligt.
4) Tilsynsvaretagelse skal sikre mulighed for at virksomheder og husdyrbrug får tilbudt muligheden for at opnå medfinansiering til den grønne omstilling

Fortegnelse over de potentielt mest miljøbelastende virksomheder og husdyrbrug
Randers Kommune fører regelmæssig tilsyn på ca. 750 virksomheder og husdyrbrug. 29 af disse virksomheder og husdyrbrug er omfattet af særligt EU regulering i form af IE-direktivet, og er at betragte som de potientielt mest miljøbelastende virksomheder. Kommunen skal offentliggøre en liste over disse virksomheder og husdyrbrug. Listen kan ses på bilag 1.

Beskrivelse af Randers Kommune tilsynsindsats
Randers Kommunen fører tilsyn med, at virksomheder og husdyrbrug overholder Miljøbeskyttelsesloven[2], Husdyrbrugloven[3] og Jordforureningsloven[4] samt de regler, der er fastsat med hjemmel i lovene, herunder reglerne for spildevandsudledninger , luftforurening og grundvandsbeskyttelse.

Der føres regelmæssigt tilsyn med
- ca. 448 virksomheder, haraf 108 med miljøgodkendelse.
- Ca. 309 husdyrbrug, heraf 75 med miljø-tilladelse/-godkendelse.
- Spildevands- og affaldshåndtering på alle virksomheder, hvor Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed med de øvrige miljøforhold.

Tilsynsfrekvensen er fastsat i miljøtilsynsbekendtgørelsen. Det betyder, at der på de største og potentielt mest forurenende virksomheder og husdyrbrug skal udføres et basistilsyn hvert 3. år og på de mindre virksomheder og husdyrbrug skal der foretages et basistilsyn mindst hvert 6. år.

Prioriteret tilsyn
Ud over basistilsyn udføres en række prioriterede tilsyn på de virksomheder og husdyrbrug, hvor der er potentielt størst forureningsrisiko jf. overnævnte strategi og tilsynsbekendtgørelsen.

Virksomheder og husdyrbrug, hvor der udføres prioriterede tilsyn udvælges ud fra en risikobaseret model, hvor følgende 5 parametre fremgår:

[2] Lov om miljøbeskyttelse jf. Lovbekendtgørelse 2023-01-03 nr. 5 om miljøbeskyttelse.
[3] Lovbekendtgørelse 2019-05-01 nr. 520 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.
[4] Lov om forurenet jord jf. Lovbekendtgørelse 2017-03-27 nr. 282 om forurenet jord.

1. Anvendelse af miljøledelse.
2. Overholdelse af lovgivningen.
3. Håndtering og opbevaring af farlige stoffer samt risiko for uheld med husdyrgødning.
4. Udledning af forurenende stoffer samt husdyrbrugets størrelse.
5. Beliggenhed i forhold til sårbare områder (vandløb, natur, drikkevandsinteresser og nabobeboelser).

På baggrund af Miljøtilsynsbekendtgørelsen og risikovurderingen fastlægger kommunen hvert år, hvilke virksomheder og husdyrbrug, der skal have miljøtilsyn det pågældende år. Kommunen skal hvert år føre tilsyn med 40 % af de største og potentielt mest forurenende virksomheder og husdyrbrug samt tilsyn med 25 % af de mindre virksomheder og husdyrbrug.

Kampagnetilsyn
Hvert år skal der gennemføres to tilsynskampagner. Kampagnetemaerne vælges fra år til år, men vil hvert år være forankret i den anførte tilsynsstrategi.
Som konsekvens heraf har forvaltningen i 2022 gennemført en oplysningskampagne om EU-regionalfondsprojektet "Energieffektivitet og CO2-besparelser i virksomheder i Region Midtjylland" (ECSMV)og i 2023 søger forvaltning som del af klimaservice at fremme virksomhedernes grønne omlægning til den cirkulære økonomi via klimaservice og CØ Randers. På husdyrbrug er der fx en kampagne med fokus på afløbsforhold fra ensilageopbevaringsanlæg og øvrige pladser med håndtering af foder og gødning, samt tilbud om deltagelse i pilotprojektet omkring Grønne forretningsplaner.

Øvrige tilsyn
Foruden de planlagte tilsyn foretages der også tilsyn på baggrund af henvendelse fra borgere eller pga. akutte miljøproblemer. Desuden kan der være behov for tilsyn i forbindelse med nedrivnings- og anlægsarbejder og på plantebrug fx ved anvendelse af affald (slam) til jordbrugsformål.

Rammer for tilsyn
Tilsyn på virksomheder og husdyrbrug varsles som oftest minimum 14 dage inden tilsynet, så det sikres, at de rette personer er tilstede og det nødvendige dokumentationsmateriale er tilgængeligt. Hvor en varsling vil betyde, at formålet med tilsynet kan gå tabt, gennemføres tilsynet uden varsel.

For ferskvandsdambrug er der i særskilt bekendtgørelse fastsat krav om årlige tilsyn.

Miljøtilsyn med virksomheder og husdyrbrug består både af fysiske tilsyn på stedet og administrative tilsyn, hvor fremsendt materiale gennegås. Ude på virksomhederne og husdyrbrugene ses på de fysiske forhold, og diverse journaler gennemgås med henblik på om krav i bekendtgørelser og vilkår i miljøgodkendelser/miljøtilladelser overholdes.

Øvrige målsætninger som tilgodeses ved miljøtilsynsindsatsen
Randers kommunes tilsynsindsats handler først og fremmest om at sikre, at virksomheder og husdyrbrug overholder gældende miljølovgivning, herunder de krav der er stillet i miljø-godkendelser/-tilladelser. Miljøtilsynet indeholder overordnet disse 3 faser som afvikles i variernede omfang:

1) Kontrol med overholdelse af lovgivningen.
2) Dialog og sparring om fremtidige ændringer og kravene hertil.
3) Tilbud om deltagelse i grønne omstillingstiltag målrettet er desuden en god anledning til dialog med virksomheden og fremme af Byrådets politikker og visioner om bæredygtighed, øget bosætning, biodiversitet (Randers Arken), Flodbyen og klimatilpasning.

Ved tilsyn på virksomheder er der således særlig fokus på, at fremme af grønne omstillingstiltag herunder cirkulære ressourcekredsløb, grønne indkøb samt klimaforebyggelse (energiomstilling og skovrejsning). Ved tilsyn på husdyrbrug er der fokus på energi og etablering af skov/vådområder foruden reduktion af klimabelastningen fra produktionen.

Ud over selve besøget på virksomheden / husdyrbruget består tilsynsarbejdet i planlægning af og opfølgning på håndhævelser, løbende kontrol af indberetninger og egenkontroller, håndtering af klager og uheld samt regelmæssig revurderinger af miljøgodkendelser, så miljøreguleringen af virksomheder og husdyrbrug hele tiden er i overensstemmelse med nutidige krav.

I en miljøgodkendelse, sikres det gennem de stillede vilkår, at virksomhedens- og husdyrbrugets drift og produktion lever op til den bedste tilgængelige teknologi (BAT), så forureningen til omgivelserne begrænses mest muligt. En del af tilsynet er også jævnligt at tage miljøgodkendelserne op til revurdering. Dette sker ved offentliggørelse af nye BAT-konklusioner eller hvert 8./10. år.

Ved en revurdering gennemgås miljøgodkendelsens vilkår og tilpasses i forhold til de muligheder, de bedste tilgængelige teknologier giver, for at minimere forurenende udledninger mest muligt.

Efter et tilsynsbesøg udarbejdes der en miljøtilsynsrapport. Tilsynsrapporter for udførte miljøtilsyn offentliggøres på hjemmesiden https://dma.mst.dk/.

Generel vurdering af de relevante væsentlige miljøproblemer
Indholdene i miljøtilsynene tager udgangspunkt i beskyttelse af det omgivne miljø og fremme af den grønne omstilling. Dette gøres ved at have fokus på forebyggelse af:

Jord- og grundvandsforurening
En stor del af virksomhederne håndterer kemikalier og affald i større eller mindre mængder, og husdyrbrug håndterer endvidere gødning og evt. ensilage.
Der er særlig fokus på opbevaring, anvendelse og bortskaffelse af affald, kemikalier, husdyrgødning og ensilage.

Luftforurening
Virksomheder bidrager til luftforurening ved forbrænding. Desuden kommer der forurening fra produktionsprocesser i form af organiske oplysningmidler, olietåger, metal- og malerstøv m.v. Fra husdyrbrug er der ammoniakfordampning og endelig er der røggener fra private fyringsanlæg / brændeovne.

Forurening af overfladevand
Vandmiljøet kan påvirkes direkte fra virksomheder og husdyrbrug ved utilsigtede udledninger fra vaskepladser, ensilagepladser, spild af kemikalier på udendørs pladser, spild af gylle m.v.

Der er særlig fokus på håndtering af overfladevand fra tank- og benzinstationer.

Påvirkning af naturområder
Husdyrbrug kan bidrage til påvirkning af naturområder via ammoniakfordampning fra stalde, gyllebeholdere, møddingpladser, markstakke og ved udbringning af gødning. Virksomheder kan ligeledes bidrage til påvirkningen via luftforurening med kvælstofforbindelser, andre organiske forbindelser og kemiske forbindelser.

Nabogener – lugt og støj
Flere aktiviteter på virksomheder og husdyrbrug kan give anledning til lugt- og støjgener. Støjgener kommer fx fra intern trafik, ventilation og støjende arbejdsredskaber. Ligeledes kan der være støj fra restauranter / beværtning og midlertidige byggeaktiviteter.

Lugtgener kan forekomme fra virksomheder med håndtering / produktion af foder, fødervare m.v. Desuden kan der være lugtgener fra stalde på husdyrbrug og ved husdyrbrugets håndtering af husdyrgødning.

Uhensigtsmæssig håndtering af affald
Alle virksomheder og husdyrbrug producerer og håndterer affald. Korrekt sortering og håndtering af affaldet kan sikre en større nyttiggørelse og genanvendelse af affaldet og evt et mindre ressurceforbrug.

Afledning til kloak og renseanlæg
Processpildevand kan indeholde uønskede stoffer, der kan gøre skade på kloaksystemet ved f.eks. korrosion eller tilstopning. Ligeledes kan uønskede stoffer påvirke mikrobiologien på renseanlægget eller medvirke til miljøfremmende stoffer i slammet eller udledning til vandmiljøet.

Der er særlig fokus på antibiotika, afledning af overfladevand fra vaskepladser mv. og udledning af processpildevand som indeholder PFAS-forbindelser.

Samarbejdsrelationer med andre myndigheder
Randers Kommune samarbejder med en række andre myndigheder og selskaber i forbindelse med tilsynsopgaverne. Det kan fx være Beredsskab, Vandmiljø Randers,

Arbejdstilsynet og Politi. Landbrugsstyrelsen, Miljøstyrelsen, Regionen og Patientssikkerhedsstyrelsen inddrages også i nogle type sager.
Internt i kommunen understøttes tilsynsarbejdet af kollegaer i Natur, Miljø og Landbrug, Byg, Affald, Plan m.v.

I forbindelse med tilbuddet om klimaservice samarbejdes tæt med Erhverv og Bosætning.

Randers Kommune indgår i tværkommunale samarbejder med de omkringliggende kommuner – primært som erfaringsudveksling. Herudover deltager kommunen i landsdækkende netværk under KL, KTC og EnviNa.

Endelige samarbejdes der med uddannelsesinstitutioner, rådgivningsfirmaer og videnscentre mm.

Bilag
1. IE virksomhedernes og husdyrbrugenes CVR-nr., navn, adresse og listepunkt.